

Vraag nr. 353
van 16 februari 2005
van mevrouw ANNICK DE RIDDER

Rattenbestrijding – Organisatie

Het Vlaams Gewest is al enige tijd verantwoordelijk voor de vangst van muskusratten in zijn waterlopen.

In de toekomst zou het Vlaams Gewest dit ook gaan doen in alle andere waterlopen, waar dit tot-nogtoe door de gemeenten gebeurde. Het Vlaams Gewest zou dit in deze laatste waterlopen enkel doen voor de muskusratten, en niet voor de bruine rat.

Voor de muskusrat gaat het echter enkel om de controlefunctie, aangezien overal fuiken staan en de ratten er enkel moeten worden uitgehaald. Indien het Vlaams Gewest dus niet zou instaan voor het vangen van de bruine rat, zullen de gemeenten nog steeds verplicht zijn om een rattenvanger te engageren voor hetzelfde gebied. Dit impliceert derhalve dat er dubbele uitgaven worden gedaan.

Een mogelijkheid zou zijn dat ook de vangst van de bruine rat door het Vlaams Gewest van de gemeenten zou worden overgenomen, eventueel niet voor alle lokale waterlopen maar voor een deel. Dit zou een wezenlijke besparing voor de gemeentelijke uitgaven betekenen.

1. Zal het Vlaams Gewest inderdaad overgaan tot het vangen van de muskusratten in waterlopen die nu onder de bevoegdheid van de gemeenten vallen ?
2. Gaat het hierbij alleen over de muskusratten en dus niet over de bruine ratten ? Zo ja, waarom neemt het gewest dan ook de vangst van deze laatste niet op zich ?
3. Werd reeds een oplossing overwogen waarbij een verdeling van de waterlopen gebeurt en waarbij de bevoegde overheid, gewest of gemeente, dan instaat voor de vangst van beide soorten in een bepaalde waterloop ?

Antwoord

1. De bestrijding van de muskusrat en van de bruine rat (rioolrat) is verplicht door de wet van

2 april 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen. In uitvoering van deze wet moet ieders verantwoordelijke (de eigenaar, de huurder, de gebruiker,...) op zijn goederen de ratten bestrijden. De verantwoordelijke kan de bestrijding evenwel toevertrouwen aan een derde. Daarnaast moet het Vlaams Gewest ook uit het oogpunt van beveiligen van de waterinfrastructuur en het voorkomen van schade aan waterwegen, waterlopen en hun aanhorigheden de ratten bestrijden. Als verantwoordelijke voor de terreinen in beheer bij het Vlaams Gewest moet het gewest ook instaan voor de rattenbestrijding langsheen de gewestwegen en in natuurgebieden, bosgebieden, slibbekkens, waterbekkens,... van het Gewest. Om deze opdracht efficiënt te kunnen uitvoeren, wordt de muskusratbestrijding niet alleen op de waterweg of waterloop zelf uitgevoerd, maar ook in de beken en grachten in de bufferzone rond de hoofdwaterlopen om zo de instroom aan ratten maximaal te beperken. Naargelang het gebied en naargelang de kans op instroom groter, is wordt ook de bufferzone breder genomen. In die bufferzones komen waterlopen voor die onder het beheer vallen van de gemeente.

Daar de muskusratten vrij veel migreren en vanuit ratgevoelige gebieden terug naar de waterlopen komen, heeft het Vlaams Gewest overeenkomsten inzake rattenbestrijding afgesloten met de terreinbeherende instanties VZW Natuurpunt, VZW Stichting Limburgs Landschap en VZW Durme waarin vastgelegd werd dat het Vlaams Gewest op de terreinen in hun beheer onder welomschreven voorwaarden de rattenbestrijding gebiedsdekkend zal uitvoeren. Ook in deze gebieden liggen lokale waterlopen en beken.

Indien een voldoende lage muskusrattenpopulatie nagestreefd wordt, die borg staat voor geringe schade, dan is een gecoördineerde aanpak met deskundige bestrijders noodzakelijk. De muskusratten migreren immers zonder zich iets aan te trekken van eigendoms- of beheersgrenzen. Proeven hebben uitgewezen dat een intensief bestreden gebied (ratvrij gebied) op een korte periode opnieuw vol ratten zit door migratie uit aan-grenzende zones met onvoldoende bestrijding. Migratieafstanden van 5 tot 10 kilometer komen voor.

Het resultaat van een goede bestrijding wordt gemeten door de controle van het aantal ratten dat men niet heeft kunnen vangen.

Zo mag bijvoorbeeld de restpopulatie op de slechtste bestrijdingsplaats na twee vangnachten maximaal vier ratten zijn op 1 kilometer waterloop in de winter.

Dergelijke resultaatscontroles zijn ook uitgevoerd op lokale waterlopen. De restpopulaties zijn er veelal nog heel hoog.

De muskusratten worden door het bestrijdingsteam van het Vlaams Gewest uitsluitend bestreden bij middel van technische vangmiddelen (fuike en klemmen) en niet via het gebruik van rodenticiden. De bruine rat of rioolrat daarentegen komt als alleseter veel algemener voor. Onderzoek toont aan dat het gedeelte van de totale bruine ratpopulatie dat op waterlopen voorkomt slechts een beperkte fractie is. Bestrijding van bruine rat alleen op waterlopen zal dus blijvend moeten aangevuld worden met bestrijding in riolen, op privé-terreinen en rond allerhande voedselvoorraden.

2. Het vangen van de bruine rat in open terrein is wegens de schuwheid van deze dieren en het verspreidingspatroon erg moeilijk. Door de bestrijdingsteams van het Vlaams Gewest wordt er dan ook geen specifiek vangmateriaal voor rioolratten uitgezet. De bestrijding van de bruine rat of rioolrat door het Vlaams Gewest beperkt zich tot de bestrijding op eigen terreinen en waterlopen. De bestrijding gebeurt via het uitzetten van specifieke rodenticiden. De muskusratbestrijders moeten dan ook over een totaal andere specialisatie of vakkennis beschikken (sporen zoeken, materiaal uitzetten,...). Het Vlaams Gewest kan op de gemeentelijke terreinen en op lokale beken en grachten de bestrijdingstaak m.b.t. de bruine rat van de diverse beheerders, eigenaars, huurders en gebruikers niet overnemen.
3. De bestrijdingsteams van het Vlaamse Gewest staan in voor de bestrijding van de muskusrat, de bruine rat of rioolrat en de beverrat op alle waterwegen en waterlopen van 1° categorie met inbegrip van hun aanhorigheden. Het Gewest draagt daar de verantwoordelijkheid voor de schade. In overleg met een aantal provincies en gemeenten zijn er overeenkomsten gemaakt

rond een efficiënte taakverdeling in de rattenbestrijding. De lokale besturen concentreren zich op de uitvoering van de bruine ratbestrijding met inbegrip van de goede begeleiding op dit vlak van de privé verantwoordelijken (eigenaars en gebruikers,...). Zij blijven ook de oog- en oorfunctie vervullen in de muskusratbestrijding. Het wegvangen van muskusratten zelf wordt uitgevoerd door de gespecialiseerde teams van het Vlaams Gewest.